Willemspolder fase 1

Natuurversterkingsplan GO

Datum
15-11-2021

Versie
2.0

Inhoud

Hoofdstuk 1 2
Inleiding 2
Onderzoek 2
Beleidskader 2
Hoofdstuk 2 3
Huidige situatie 3
Functies in de GO 3
Hoofdstuk 3 6
Significante versterking van de kernkwaliteiten van het GO 6
Hoofdstuk 4 7
Inrichting, beheer, monitoring en evaluatie 7

Hoofdstuk 1

Inleiding

In verband met de beoogde ontwikkeling van Willemspolder fase 1 is een gecombineerd plan- en project-MER opgesteld en wordt een bestemmingsplan voorbereid door de gemeente Neder-Betuwe. In het MER is beschreven dat de ontwikkeling van Willemspolder fase 1 effecten heeft op het Groene ontwikkelingszone (GO) zoals deze in de Omgevingsverordening van de provincie Gelderland is begrensd. Bij de ontwikkeling van Willemspolder fase 1 is sprake van substantiële versterking van de GO-kernkwaliteiten. In dit natuurversterkingsplan wordt deze versterking nader omschreven.

Onderzoek

De effecten zijn in beeld gebracht in de rapportage “Beoordeling van de effecten van de herinrichting van Willemspolder fase 1 op de kernkwaliteiten van het GNN en de GO” (Sovon-rapport 2020/33, bijlage 8 bij het MER). Voor een nadere onderbouwing van dit Natuurversterkingsplan wordt naar het MER verwezen. Op basis van de vigerende Omgevingsverordening is de Natuurversterking binnen GO ten opzichte van het MER geactualiseerd in dit plan.

Beleidskader

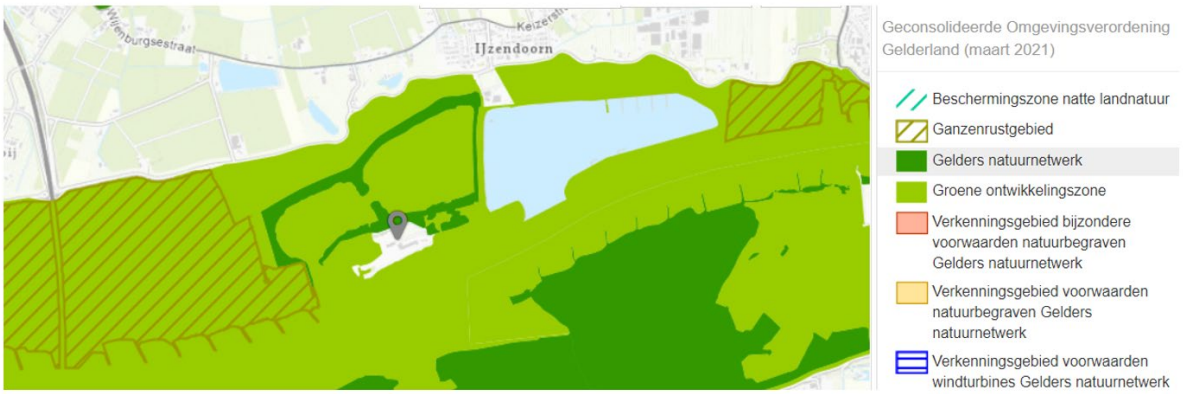
Op grond van de Geconsolideerde Omgevingsvisie Gaaf Gelderland, het Actualisatieplan Omgevingsverordening en de Geconsolideerde Omgevingsverordening december 2018 (op 01-03-2019 in werking getreden) moet bij ontwikkeling in GO worden aangetoond dat er sprake is van substantiële versterking van de GO-kernkwaliteiten. Op 16 april 2021 is de laatste actualisatie van de Omgevingsverordening Gelderland in werking getreden, maar het bijbehorende nieuw toegevoegde beoordelingskader nog niet. Hiervoor moet het Rijk eerst de 23e tranche van de Crisis- en herstelwet vaststellen.

In het provinciaal ruimtelijk beleid wordt onderscheid gemaakt in het Gelders Natuurnetwerk (GNN) en de Groene Ontwikkelingszone (GO). Van deze gebieden zijn wezenlijke kenmerken of waarden vastgesteld, de kernkwaliteiten. Het GNN bestaat voor het overgrote deel uit bestaande natuur. In het GNN zijn geen nieuwe functies mogelijk, anders dan natuur. In de GO zijn nieuwe functies toegestaan, als aangetoond is dat de kernkwaliteiten niet significant worden aangetast en de ontwikkeling gepaard gaat met een significante versterking van de kernkwaliteiten.

Hoofdstuk 2

Huidige situatie

Op basis van de vooroverlegreactie van provincie Gelderland op het voorontwerp bestemmingsplan is de meest actuele begrenzing van het GNN en GO gebruikt op basis van de Geconsolideerde Omgevingsverordening Gelderland (maart 2021).

Functies in de GO

De (nieuwe) functies die in het kader van de herinrichting van Willemspolder fase 1 worden ontwikkeld zijn:

- Nieuwe natuur
- Drijvende zonnepanelen
- Extensief dagrecreatief medegebruik met alle bijbehorende voorzieningen
- Extensief grondgebonden agrarisch medegebruik, uitsluitend voor zover dit ten dienste staat van natuurbeheer

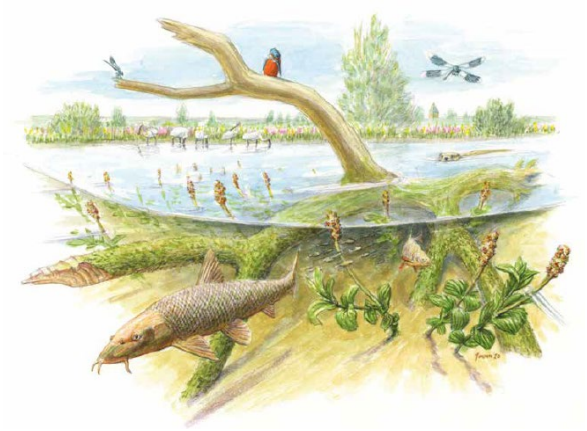

Nieuwe natuur

In huidige situatie is door agrarisch gebruik de inrichting en beheer van de GO binnen het gebied nog niet of slechts deels gericht op natuurwaarden. Binnen het gebied zijn de natuurbeheertypen N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland en N14.01 Rivier- en beekbegeleidend bos nog niet optimaal ontwikkeld. Door de herinrichting van Willemspolder fase wordt de natuurwaarde van ongeveer 50 hectare landareaal en 20 hectare waterareaal kwalitatief verbeterd door de ontwikkeling van rivier gebonden natuurtypen: Zoete Plas, Droog schaalgrasland, Bloemdijk, Kruiden- en faunarijk grasland en Rivier- en beekbegeleidend bos. Daarnaast wordt een stromende geul met een lengte van bijna 1,5 kilometer aangelegd voor ten gunste watergebonden natuurdoelen (KRW / PAGW). De ontwikkeling van nieuwe natuur zorgt voor een significante versterking van de natuurwaarden van de GO binnen het gebied.

Kruiden en faunarijk grasland

Stromende geul

Hardhoutooibos

Dynamische oeverwal

Drijvende zonnepanelen

Dekker wil een bijdrage leveren aan de transitie naar een duurzame energievoorziening door op de Oostplas maximaal 6 hectare aan drijvende zonnepanelen te installeren. Deze plas wordt gerekend is in de Gelderse Omgevingsvisie en verordening aangewezen als Groene Ontwikkelingszone. Het gaat om een al diepe plas (ca. 20 m) die verder wordt uitgediept. Ondanks de beperkte ecologische waarde van het centrale deel van de Oostplas kan er enig kwaliteitsverlies voor watervogels en vissen optreden door aanleg van de drijvende zonnepanelen. Er kunnen ook positieve effecten optreden doordat de drijvende zonnepanelen door vogels benut worden als veilige slaapplaats (vrij van grondpredatoren) en schuilplaats voor vissen. De positieve effecten kunnen worden versterkt door het plaatsen van drijvende matten langs de randen van de zonnepanelen. Zo wordt bij herinrichting eventuele aantasting van de kernkwaliteiten van het GO uitgesloten.

Extensief dagrecreatief medegebruik

Alle voorzieningen ten behoeve van het extensief dagrecreatief medegebruik zijn samengebracht in een beweeg- en beleefroute voor Willemspolder fase 1 (zie kaart 13 bij MER).

Het extensief dagrecreatief medegebruik is gericht op natuurbeleving. De inrichtingselementen zijn natuurlijk en/of gebiedseigen (boom, steen, relict van delfstoffenwinning uit verleden zoals een anker) en zijn grotendeels nu ook al aanwezig binnen het gebied. Twee inrichtingselementen zijn grootschaliger: het uitkijkpunt in de vorm van een redoute en een land art impressie die de plaats markeert van het vroegere slot IJzendoorn. Ook voor deze elementen geld dat ze van natuurlijke / gebiedseigen materialen worden vervaardigd en ondersteunend zijn aan de beleving van de natuurwaarde en cultuurhistorie van het gebied. Het extensief dagrecreatief medegebruik is passend bij de natuurbeleving van het gebied en heeft geen negatieve invloed op de kernkwaliteiten van het GO.

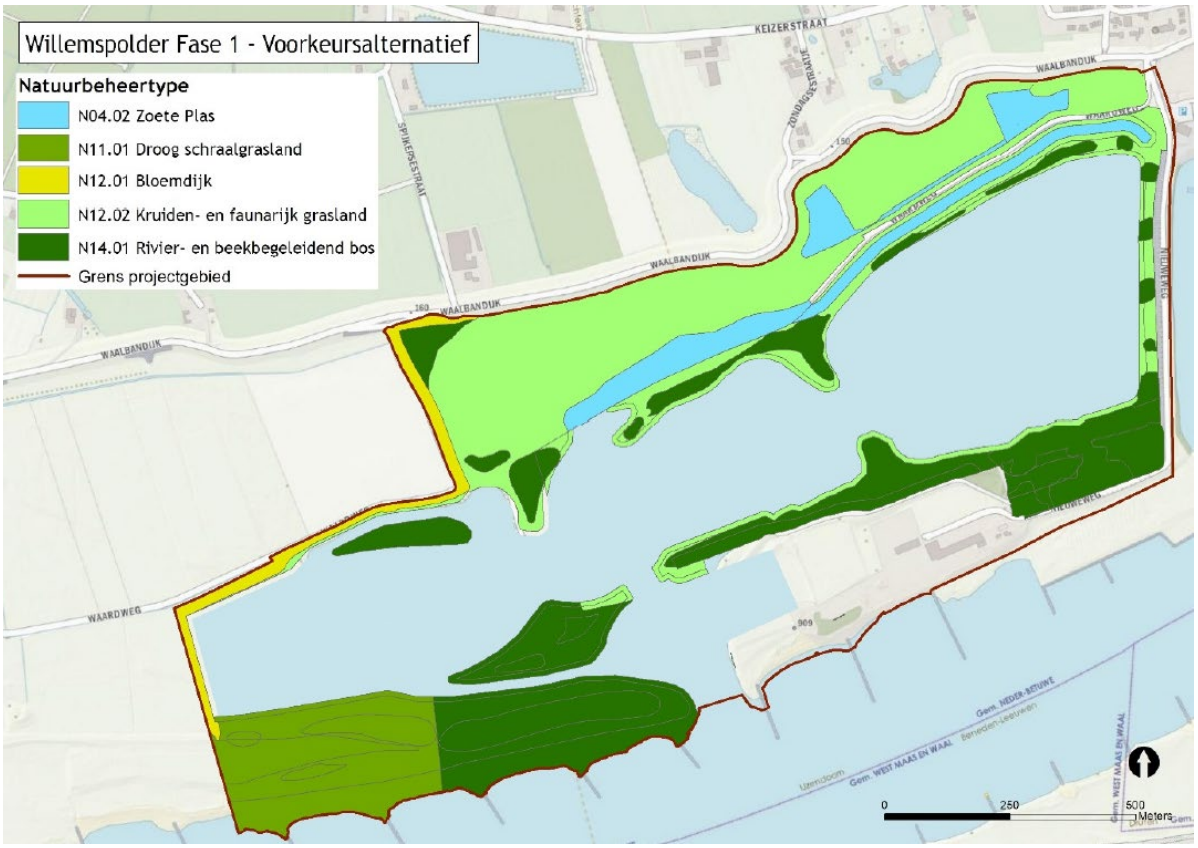
Extensief grondgebonden agrarisch medegebruik

Het extensief grondgebonden agrarisch medegebruik wordt uitsluitend ingezet ten behoeve van het natuurbeheer in het gebied. Het natuurbeheer zal in hoofdzaak bestaan uit begrazing met runderen en paarden, waar nodig aangevuld met maaiwerkzaamheden. Omdat deze functie geheel ten dienste staat van het natuurbeheer is er geen sprake van een negatieve invloed op de kernkwaliteiten van het GO.

Hoofdstuk 3

Significante versterking van de kernkwaliteiten van het GO

De GO heeft binnen de grens van het projectgebied een omvang van 132 ha. Daarmee bestrijkt de GO ongeveer 83% van de totale oppervlakte binnen de projectbegrenzing (160 ha). Nieuwe functies binnen de GO leiden niet tot een negatieve invloed op de kernkwaliteiten van het GO. Na herinrichting kan in de toekomst circa 51 ha van de GO worden toegevoegd aan het GNN/NNN. In overleg met de provincie Gelderland is daar vooralsnog niet voor gekozen. Daardoor blijft het gebied – dat niet behoort tot het GNN en de ruimtelijke reservering voor het bedrijfsterrein – onderdeel uitmaken van de GO. De herinrichting van Willemspolder fase 1 zorgt door middel van de grootschalige omvorming van agrarisch areaal naar natuur voor een significante versterking van de natuurwaarden van de GO binnen het gebied. Hieronder is een overzicht gegeven van de natuurbeheertypen (arealen met kernkwaliteiten) in de eindsituatie.

Natuurbeheertype		GNN huidige situatie	Verlies GNN t.o.v. huidige situatie	Compensatie voor verlies GNN	GNN na compensatie	Wijziging in beheertypen in huidige GNN	Toevoeging aan GNN na herinrichting	GNN na herinrichting en her-begrenzing
		ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha
N04.02	Zoete Plas					1,8	4,5	6,3
N11.01	Droog schaalgrasland						7,7	7,7
N12.01	Bloemdijk						2,7	2,7
N12.02	Kruiden- en faunarijk grasland	13,4	3,2	4,2	14,4	6,8	22,5	29,3
N14.01	Rivier en beekbegeleidend bos	7,3	0,4	1,7	8,7	14,5	13,7	28,2
Totaal		**20,7**	**3,6**	**5,9**	**23,0**	**23,0**	**51,2**	**74,2**

Hoofdstuk 4

Inrichting, beheer, monitoring en evaluatie

In dit hoofdstuk wordt aangegeven welke inrichtings- en beheermaatregelen worden genomen en hoe monitoring en evaluatie plaatsvindt. Dit natuurversterkingsplan is als bijlage aan de toelichting van het bestemmingsplan verbonden.

Inrichting

De natuurtypen worden gerealiseerd op basis van ontgronding en herinrichting conform het Landschapsplan Willemspolder fase 1 dat als bijlage 1 bij de regels van het bestemmingsplan is gevoegd. Het Kruiden- en faunarijk grasland, de bloemdijk en het droog schraalgrasland komen tot stand op basis van de omzetting van regulier agrarisch gebruik naar extensief begrazingsbeheer (waar nodig aangevuld met incidenteel maaibeheer). Het ooibos zal zich spontaan ontwikkelen door natuurlijke verspreiding van zaden vanuit het omliggende ooibos en door periodieke overstroming. Om de groei van hardhoutooibos extra te stimuleren worden enkele bomen van specifieke hardhoutooibos-soorten aangeplant, zoals: zomereik, fladderiep, gewone esdoorn, haagbeuk, zwarte els, veldesdoorn en zwarte populier.

Beheer

Het beheer vindt plaats op basis van het Beheerplan Willemspolder fase 1 (Dekker, d.d. 20 oktober 2021, Definitief Versie 1.0) dat bij de vergunningaanvragen (o.a. Ontgrondingenwet en Waterwet). Op basis van de vergunningvoorschriften wordt het beheer op basis van dit plan gewaarborgd.
Het Kruiden- en faunarijk grasland, de bloemdijk en het droog schraalgrasland worden beheerd op basis van extensieve begrazing. Het rivier en beekbegeleidend bos wordt omrasterd en uit het begrazingsbeheer gehouden.

Monitoring

De monitoring en evaluatie van de natuurwaarden van de GO binnen het gebied worden meegenomen in het programma monitoring en evaluatie op basis van paragraaf 6.2.2 van het MER (nader beschreven in paragraaf 2.9 aanvulling MER). De monitoring en evaluatie richten zich op de te ontwikkelen natuurdoeltypen N04.02, N11.01, N12.01, N12.02 en N14.01. Daarbij wordt aangesloten bij de systematiek van SNL monitoring. Monitoring en rapportage vinden in beginsel jaarlijks plaats gedurende 15 jaar na start van de realisatie. De frequentie kan in overleg met het bevoegd gezag worden aangepast indien de resultaten daartoe aanleiding geven.

Evaluatie

De werkelijke ontwikkeling van de natuurwaarden van de GO binnen het gebied worden jaarlijks (en waar nodig per seizoen) geïnventariseerd op basis van reguliere veldbezoeken door een ecoloog. Op basis van jaarlijkse evaluatiemomenten wordt bekeken of de versterking van de kernkwaliteiten van de GO effectief is. Waar nodig worden maatregelen getroffen om de beoogde kwaliteit(verbetering) van de GO zeker te stellen.